Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 153. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 6-го ЛИПНЯ 1077 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 6, 1977 No. 153. VOL. LXXXIV.

В ЛІГАЙТОНІ ВРОЧИСТО ВІДКРИТО ПАМ'ЯТНИК ОЛЕГОВІ ОЛЬЖИЧЕВІ, ЯК „ДОРОГОВКАЗ НА МАЙБУТНЄ"

Лігайтон, Па. — Минулої неділі, 3-го липня, як в Америці вже проходили святкування 201-ої річниці Американської Незалежности, тут на оселі ОДВУ врочисто відкрито і поблагословлено пам'ятник Олегові Ольжичеві, українському поетові, науковцеві та провідному націоналістові - революціонерові, який свою до самозаперечення службу Україні припечатав своєю мученицькою смертю в нацистському таборі смерти в Саксенгавзені в 1944-му році.

Олег Кандиба-Ольжич

Торжество відкриття і посвячення пам'ятника почалося в приявності понад трьох тисяч осіб з усіх кінців Америки і Канади, між ними багато молоді, Божественною Літургією, яку в год. 9-ій ранку відправив митрофорний протоєрей о. Артемій Селепина, голова Консисторії Української Православної Церкви в ЗСА, який на цьому торжестві заступав і репрезентував первоієрарха цієї Церкви, Владику Митрополита Мстислава. Після Служби Божої в православному обряді Святу Літургію в католицькому обряді відправив, в сослуженні духовенства, Владика Василь Лостен, Апостольський Адміністратор Філядельфійської Архиєпархії, виголосивши при цьому відповідну проповідь про любов Бога і ближнього, яка наснажує людей на героїчні подвиги. Таким був сл. п. Олег Ольжич.

Після Богослужень, що їх закінчено співом молитви „Боже, послухай благання", приявні з національними та організаційними прапорами перейшли до недалечкого заслоненого жовтим полотнищем пам'ятника, де й відбулася врочистість його відкриття і благословення. Майстром церемонії відкриття був Юрій Карманін з Торонта. Самого відкриття довершили приявні на цій врочистості

(Закінчення на ст. 4-ій)

ПАМ'ЯТНИК — ЦЕ ТІЛЬКИ ПОЧАТОК

Слово голови Центральної Управи ОДВУ проф. д-ра Богдана Гнатюка на відкритті пам'ятника Олегові Ольжичеві в Лігайтоні 3-го липня 1977

Спільними зусиллями членства ОДВУ і Братніх Організацій та Братніх Організацій ІСНО, при допомозі української громадськости в ЗСА, ми здвигнули і сьогодні посвятили пам'ятник Олегові Кандибі-Ольжичеві.

Цим доконали ми вчинку, до якого ми всі були зобов'язані. Олег Ольжич, як член українських організацій, працював усе життя для цілого українського народу. Він збагатив українську науку, він вніс єдиний і неповторний вклад в українську культуру, він загинув в боротьбі за краще завтра цілого українського народу. В його праці і в його боротьбі не було ні територіяльних різниць ні групових розходжень. Як член Організації Українських Націоналістів, він боровся на Карпатській Україні в дні її хвали, в часі її державного ставання, він на західніх рубежах української землі-Лемківщині, Посяні, Холмщині і Підляшшю розбудував тверді основи української культури і ширив національну свідомість, він однаково добре почував себе у Львові, Рівному, Києві. Для нього все це була одна і єдина українська земля. Цього він учив нас усіх і все це нам у своєму заповіті, написаному мученичою кров'ю, передав.

Він безмежно любив свою „золототкану русь", свою Україну і словом, надхненних словом поета, чіткою, глибокою думкою науковця, і безстрашним чином революціонера. Навіть тут, на землі Вашінгтона, він за короткий свій побут на науковій стипендії в Гарвардському університеті зрушив і організував українську наукову діяльність, віг зредагував і видав один з перших, великий науковий збірник, яким ми пишаємося і досьогодні.

Таким був Ольжич і таким він залишиться для нас назавжди! Для нас побудова пам'ятника йому це не кінець зусиль, пов'язаних з його іменем та його ділом. Це початок! Початок посилення нашої діяльности серед цілої української громади, щоб його великі ідеї стали її власністю. Ідеї Ольжича — це служіння народові, це безупинна праця для його добра, це боротьба в його обороні.

Слова і приклад Ольжича загрівають і вказують, що між словами і ділами мусить бути нерозривна єдність, що треба бути активним, щоб свої ідеї переводити і закріплювати в житті. Хай же свідомість цього запустить незнищимі коріння серед наших молодих людей.

Тисячі і десятки тисяч нащадків перших українських поселенців у цій країні живуть саме тут, де ми сьогодні посвятили пам'ятник і постать Ольжича, бронзове погруддя якого на віки залишиться серед них. Його дух, його ідеї, його приклад будуть великим поштовхом в їхній праці над збереженням української субстанції.

Ми сьогодні відслонили і посвятили пам'ятник О. Ольжичеві, ми в землю цього пам'ятника зложили святу землю з України з могили Алли Горської, одної з найновіших жертв московсько-большевицького терору, вложили землю з могил наших провідників і вічних дороговказів. Хай же пам'ять Головного Отамана Симона Петлюри, Голови-Основоположника Полковника Євгена Коновальця і Голови ПУН Полковника Андрія Мельника живе вічно між нами, а їхні ідеї хай вказують нам шлях і загрівають до праці і боротьби за кращу долю нашого народу...

...Достойні Зібрані й українська Молодь! Я вам усім в імені ЦУ ОДВУ і Братніх Організацій складаю найщирішу подяку за Ваше прибуття, за Вашу участь у нашому святі, за те, що Ви з'її урочистості так переконливо зробили урочистість нас усіх, цілої української громади.

Я вірю, що ми тепер є разом, так само і в майбутньому разом будемо проводити спільні нам усім діла!

Хай же Всевишній допоможе нам у цьому!

ПОНАД 4.000 ОСІБ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У XXVIII ЗУСТРІЧІ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ І КАНАДИ

Елленвілл, Н. Й. (В. Лць). — В кінці минулого тижня, 2-го, 3-го і 4-го липня ц.р., в якому припадало 201-річчя Американської Незалежности, тут на просторій Оселі Спілки Української Молоді Америки відбулася вже XXVIII з черги Зустріч українців З'єднаних Стейтів Америки і Канади, в якій, користаючи з соняшної погоди, взяло участь понад 4.000 осіб, серед яких добру половину становила молодь молодшого і старшого віку, яка, до речі, радо приїжджає на цю добре обладнану Оселю, щоб разом з старшим поколінням відзначити заплановані річниці і при тому розважитися чи взяти участь в різних спортових діяльностях. Цьогорічна Зустріч, яка проходила під гаслом: „Боріться — поборете" і відзначала 60-річчя Української Національної Революції та 35-річчя Української Повстанської Армії, поділялася на дві частини: в суботу, 2-го липня, о год. 3-ій по полудні у великій новій і холодненій світлиці відбувся політичний панель на тему: „У боротьбі за політичну й культурну самобутність України", в якому взяли участь: д-р Богдан Стебельський з Торонта, голова Світової Управи Асоціяції Діячів Української Культури, який говорив на тему: „Геноцид Москви в ділянці культури", мгр Уляна Целевич, голова ГУ ОЖ ОЧСУ — „Українська жінка — політичний в'язень" і д-р Аскольд Лозинський, член Головних Управ ООЧСУ, СУМА, ТУСМ-у, про „Політичні тенденції національно-визвольного руху в Україні". Модератором панелю був ред. Ігнат Білинський, голова ГУ ООЧСУ та чільний політичний діяч, який зробив відповідний вступ, вказуючи на актуальність заторкуваних панелістами тем. Опісля він провадив дискусією. Усі три панелісти вказали не тільки на посилений наступ комуно-російських окупантів на українство, але також на напрямні національно-визвольного руху в Україні, люди якого ніколи не переривали визвольного змагу і з Москвою, помимо того, що мінялися часи і тактика цієї боротьби. Доповідачі, зокрема д-р А. Лозинський, широко цитували т. зв. захалявну літературу і ті самвидавні матеріяли, які продісталися з України у країни вільного світу. Численні присутні взяли участь у дискусії над доповідями. Серед дискутантів було зокрема багато гостей з Канади (д-р Р. Малащук, мгр А. Стебельська, мгр О. Ощипко, Я. Пришляк та багато інших). В панелі взяло участь біля 400 осіб.

Неділя — день молитви і прослави Героїв

В неділю, 3-го липня, о год. 11-ій перед полуднем отці — ігумен д-р Володимир Гавліч і протопресвітер Іван Ткачук відслужили торжественні Служби Божі в наміренні українського народу, а опісля відправили соборну Панахиду за всіх тих, які віддали своє життя за Україну. Обидва отці

(Закінчення на ст. 4-ій)

СОЮЗІВКА ЗАПОЧАТКУВАЛА СВІЙ ЮВІЛЕЙНИЙ, БО 25-ий З ЧЕРГИ ЛІТНІЙ СЕЗОН

Союзівка (з. с.). — Багатолюдно, культурно, весело і погідно відмітила ця оселя УНСоюзу триденний вікенд, 2—4-го липня, поєднаний із святом Американської Незалежности, відчиняючи свої гостинні ворота 25-ий раз за час існування для гостей і відвідувачів з близьких і далеких закутків ЗСА і Канади. Культурно-розвагові програми, спортові змагання, забави, зустрічі знайомих в затишних алеях цієї привітної оселі при чудовій сонячній погоді виповнили цей довгий вікенд, який є передвісником 10-тижневого вакаційного сезону на Союзівці. Молодь різного віку, чепурно і елегантно зодягнена і приклада в поведінці, переважала серед 2,000 осіб, які або гостювали на Союзівці, або були принагідними відвідувачами. Серед тих останніх було багато учасників З'їзду Українців Америки і Канади, що відбувався в цей сам час на сусідній оселі СУМА в Елленвіллі, Н. Й. Деякі з них були вперше на Союзівці і не скривали слів захоплення.

Коли перші рунди тенісових змагань за першенства СУАСТ-Схід добігали кінця в суботу увечорі, 2-го липня, над розлогим басейном оселі шикувалася до виступу духова оркестра „Батурин" з Торонто під керівництвом проф. Василя Кардаша. Зодягнені в голубо-білі однострої із жовтими позначеннями, 53 члени-сумівці цього унікального українського ансамблю привітали численно зібраних на „Веселці" гостей серією українських маршів, переплітаючи дальшу програму вальсами і в'язанками українських пісень. Цей перший виступ

(Закінчення на ст. 4-ій)

„Ню Йорк Таймс" інформує про засуд Руденка і Тихого

Ню Йорк. — Щоденник „Ню Йорк Таймс" у виданні з суботи, 2-го липня ц. р., помістив, за інформацією Асосієйтед Пресс, повідомлення про засуд двох членів Української Групи нагляду над виконанням Гельсінкської угоди, її голови Миколи Руденка та члена Олекси Тихого. Газета інформує, що 56-річного письменника Миколу Руденка засуджено на 7 років ув'язнення і 5 років заслання, а 48-річного Олексія Тихого на 10 років ув'язнення і 5 років внутрішнього заслання. Обидвох підсудних засуджено згідно з ранішою вимогою совєтського прокуратора, прізвища якого в інформації не називається. Суд відбувся, як уже інформовано у „Свободі" з 2-го липня, в шахтарському „посьолку" Дружківка, віддаленому на 60 кілометрів від Донецька, щоб утруднити участь у процесі їхніх прихильників і навіть родичів. Руденко і Тихий від лютого ц. р. перебували в ув'язненні. Два інші члени 9-членної київської групи — Мирослав Маринович і Микола Матусевич, були арештовані агентами КГБ в квітні ц. р. після обшуку в їхньому помешканні. Газета інформує, що Микола Руденко був виключений із Спілки Письменників України в 1975 р. після того, як він був перший раз арештований в часі режимового тиску на групу совєтського відділу Міжнародної Амнестії, організації, яка займається охороною політичних в'язнів.

БОМБОВИК „Б-1" І „МАНДРУЮЧА РАКЕТА" Є В ЦЕНТРІ УВАГИ У ВАШІНҐТОНІ І МОСКВІ

Вашінгтон/Москва. — Минулотижневе рішення президента Джіммі Картера припинити продукцію нового стратегічного бомбовика „Б-1", але продовжувати досліди над ним, як теж заява Президента, що ЗСА тепер більше уваги прикладатимуть розбудові „мандруючих ракет" („круз мисслс"), викликали в ЗСА негативну реакцію з боку більшости республіканських законодавців і високих старшин американських сил, натомість похвали від демократів, зокрема лібералних політичних поглядів.

Щодо реакції в Совєтському Союзі, то Москва спершу ігнорувала рішення президента Картера відносно бомбовика „Б-1", натомість гостро заатакувала його повідомлення про розбудову „мандруючих ракет". У п'ятницю, 1-го липня, совєтське пресове агентство ТАСС заявило, що „введення в життя тих мілітаристичних плянів дуже ускладнює старання відносно обмеження стратегічної атомової зброї". Два дні пізніше ТАСС і „Правда", офіціоз компартії СССР, закинули урядові президента Картера, що своїм рішенням щодо дальшої розбудови „мандруючих ракет" Вашінгтон, мовляв, розпочинає „нові перегони в узброєнні". Однак, Москва нічого не згадала про те, що багато західніх коментаторів твердить, що одною з причин чому Президент вирішив припинити розбудову бомбовика „Б-1" було те, щоб вказати Совєтському Союзові, що ЗСА готові піти на концесії, щоб дійти до порозуміння в справі нового договору щодо обмеження стратегічної атомової зброї. Совєтська преса протягом останніх кількох тижнів твердила, що президент Картер, під натиском „ворогів детанту", таки погодиться на дальшу продукцію бомбовика „Б-1", а коли Президент заявився проти „Б-1", то Москва спершу була заскочена тим рішенням, а відтак почала критикувати його за підтримку розбудови „мандруючих ракет". Проте, як вказують закордонні коментатори, совєтські власті нічого не згадують про факт, що Совєтський Союз вже розбудував і розмістив в різних частинах СССР нові стратегічні бомбовики, знані на Заході як „Бекфаєрс".

В ЗСА багато республіканських законодавців виступило з гострою критикою проти рішення Президента відносно бомбовика „Б-1", твердячи, що цей крок дуже послабить оборонну спроможність країни, зокрема в обличчі всезростаючої військової сили Совєтського Союзу. Вони твердять, що президент Картер помиляється, коли вважає, що комбінація „мандруючої ракети" і теперішнього бомбовика „Б-52" запевнить, що Америка далі останеться найсильнішою мілітарною потугою світу.

Натомість ліберальні демократи і члени уряду схвалюють рішення Білого Дому відносно припинення продукції „Б-1", бо вважають, що цей бомбовик „надто коштовний" і не такий ефективний, як це передбачувалось. Секретар оборони Гарольд Бровн заявив на пресовій конференції в п'ятницю, 1-го липня, що хоча „надмірні кошти" бомбовика відіграли ролю в рішенні Президента припинити його продукцію, то головною причиною було те, що показалося, що багато дешевша „мандруюча ракета" є більш ефективною, ніж сподівалися військові та цивільні спеціялісти в Пентагоні, а саме, що на випадок війни з СССР ця ракета може легко проникнути крізь оборонні інсталяції Совєтського Союзу і, з уваги на свою акуратність, спричинити там велике спустошення. Бровн підкреслив, що тому, що ЗСА не продукуватимуть бомбовика „Б-1", то оборонна стратегія тепер більш спиратиметься на „мандруючі ракети", які можна вистрілювати із суші, з бомбовиків та з підводних човнів.

Брежнєв переслав привіт з нагоди Дня Незалежности ЗСА

Москва. — Совєтський верховода Леонід Брежнєв в неділю, 3-го липня, переслав президентові Джіммі Картерові і „цілому американському народові" привітання з нагоди Дня Незалежности ЗСА, що припадав на 4-те липня — інформує пресове агентство Ройтерс. У своєму привіті Брежнєв склав „найкращі побажання" на майбутнє і висловив надію, що відносини між ЗСА і Совєтським Союзом далі розвиватимуться під кутом „співпраці та спільних дій в інтересі скріплення миру та скріплення процесу детанту".

ЗСА і Куба обміняються дипломатами

Вашінгтон. — Державний департамент інформує, що 1-го вересня ц. р. ЗСА і Куба, які не мали дипломатичних ані торговельних зв'язків протягом останніх 16-ох років, обміняються „дипломатами на нижчому рівні". При швайцарській амбасаді в Гавані будуть представники, які займатимуться справами, що заторкають ЗСА і Кубу, а кубинські представники входитимуть в склад чехо-словацької амбасади у Вашінгтоні. Справу обміну дипломатами узгіднено вже раніше, але дату цього обміну оприлюднено щойно минулої п'ятниці, 1-го липня.

Український атлет встановив новий світовий рекорд в стрибку

Річмонд, Ва. — Володимир І. Ященко, 18-літній український студент з Києва, встановив новий світовий рекорд в стрибку у височінь, досягаючи височини 7 футів і 7 і ¾ інча, на пів інча дище від рекорду американця Двайта Стоунса. В. Ященко, який змагався тут в рядах легкоатлетичної збірної юніорів СССР проти такої ж збірної ЗСА в неділю і понеділок, 3-4 липня, встановив в дорозі до нового світового рекорду новий європейський рекорд (7 футів і 7 інчів) та новий рекорд для юніорів (7 футів, 6½ін.). Додержуючися старого стилю стрибання через штангу, Ященко встановив новий світовий рекорд за першою спробою. Йому не вдалося перебороти височінь 7 футів, 8 і ½ інча в трьох спробах.

В загальному точкуванні цих кожнорічних змагань поміж збірними юніорів ЗСА і СССР американські атлети добилися перемоги вислідом 214-163, при чому чоловіча збірна ЗСА здобула 135 точок, а жіноча 79.

СОВЄТИ ЗАБОРОНИЛИ АМЕРИКАНСЬКОМУ АМБАСАДОРОВІ ГОВОРИТИ ПРО ЛЮДСЬКІ ПРАВА

Москва. — Амбасадорові З'єднаних Стейтів Америки до Совєтського Союзу не дозволено виступити у совєтській телевізії з нагоди американського Дня Незалежности після того, як він відмовився скреслити з своєї промові ті місця, які відносилися до людських прав і політики Адміністрації президента Картера у тій ділянці. Амбасадор ЗСА Малколм Тун був запрошений до телевізійної студії, щоб накрутити там свою традиційну промову з нагоди Дня Американської Незалежности. Але після прочитання тексту, совєтські цензори відмовились накрутити промову, яка мала бути передана у вечірніх вістях, якщо амбасадор не погодиться скреслити „контроверсійні" місця про людські права. У спірному тексті, як інформує кореспондент „Ню Йорк Таймсу" в Москві Крістофер Врен, ні словом не згадувалось Совєтського Союзу. Малколм Тун висловлював тільки думку, що ЗСА намагаються придержуватись основних прав людини, прийнятих і закріплених міжнародними договорами. „Але ми признаємось, більше як ті, що нас спостерігають здалека, що ми не є досконалі. Ми також свідомі того, що людина на може сповняти своїх ідеалів, якщо вона ігнорує їх. Америка продовжуватиме голосити публічно своє переконання про людські права, з надією, що порушення цих прав, де б вони не проявлялись, колись закінчаться". Згідно з традицією, Совєтський Союз зобов'язаний приділити відповідний час на виступ закордонним представникам в день їхнього Державного Свята. В американському випадку, першу таку промову виголосив амбасадор ЗСА Фой Д. Колер в 1964 році, а пізніше ця практика була відновлена в 1974 р. Помимо того, що у промові Туна не згадувалось Совєтського Союзу, але справа людських прав стала причиною спору між ЗСА і СССР відколи президент Картер заговорив голосно про ці справи. Реакція совєтських офіційних чинників на промову Туна була наявним віддзеркаленням совєтської вразливости в ділянці людських прав і їхньої акції проти політичних дисидентів. Сьогодні, наприклад, стало відомо, — пише в цій же інформації Крістофер Врен, - що процес проти Александра Гінсбурга підготовляється, його й далі обвинувачують у зраді батьківщини, за що можуть його засудити на мінімум 10 років ув'язнення та кілька років заслання. Минулого тижня двох українських дисидентів - Миколу Руденка і Олексія Тихого засуджено на 7 і 10 років ув'язнення за подібні закиди. Натомість Юрія Орлова, який був головою Комітету нагляду за виконанням Гельсінкської угоди, судитимуть тільки за образу Совєтського Союзу, за що можуть його засудити на максимум 3 роки ув'язнення. В інформації згадується також про терор над іншими дисидентами.

Амбасадор Малколм Тун, після цього випадку, відмовився від виступу, заявляючи, що він, як репрезентант ЗСА, не може в День Незалежности виступити на телевізії і, говорячи до совєтських громадян, ігнорувати головні напрямні американської закордонної і внутрішньої політики під сучасну пору.

О. БЕРДНИК: „СМЕРТЬ В НАШУ ЕПОХУ МИЛОСЕРДНІША"

Вашінгтон (УІС „Смолоскип"). — Вашінгтонський Комітет Гельсінкських Гарантій для України оцим шляхом оприлюднює повний текст відкритого листа О. Бердника до В. Щербицького.

Першому Секретареві
ЦК КП України В. В.
Щербицькому

Відкритий Лист
Володимире Весильовичу!

Вже кілька років Ви інформовані про те, в яких умовах я опинився після виключення зі Спілки Письменників: жебрацькі умови існування, неможливість друкуватися, вічне переслідування з боку органів безпеки, обшуки, підслуховування, провокації, грабунки моїх літературних архівів, неможливість творчо проявитися. І, нарешті, наказом Головного Управління по збереженню державних таємниць в друці при Раді Міністрів СРСР № 31 дсп від 13 серпня 1976 року всі мої книжки (навіть дитячі) знищені і вилучено з бібліотек та книготорґівлі.

При останньому обшуку в грудні 1976 року КДБ забрав майже весь мій літературний архів — незакінчені повісті, філософські праці, творчі щоденники тощо.

Які ще потрібні докази для громадської думки Світу про те, що для бюрократичної структури нашої країни Гельсінкські Домовленості — порожній звук?! Якщо фантаста, мрійника, футуролога, автора кількох десятків творів про майбуття, про Новий Світ Любови і Єдности, розтоптано, піддано громадянській кари приниження?!

Не зважаючи на мої неодноразові звернення до Вас особисто — допомогти розв'язати мій життєвий вузол — я не отримав відповіді і допомоги! Надії на відновлення творчого статусу письменника нема, а без цього я не мислю дальшого життя! Єдиний вихід для мене — емігрувати з сім'єю в С.Ш.А. або Канаду, звідки мені надійшли запрошення. Там я зміг би продовжити працю в сфері футурології.

Альтернатива еміграції така: УМЕРТИ. Я задихаюся в атмосфері безправ'я і злобного переслідування. Відверто скажу, що не хотів би жити на чужині, але патріотичне чекати арешту чи інших репресій, поневіряючись по чужих кутках з маленькою дитиною, під недрімаючим оком КДБ, — такого моя душа не приймає!

Така психічна задуха штовхає мене до радикального кроку: я починаю голодувати з 21 березня 1977 року АЖ ДО СМЕРТЕЛЬНОГО КІНЦЯ, якщо Ви не дасте мені радикальної відповіді. Це не погроза, Володимире Васильовичу! Це просто природний вихід з лябіринту безправ'я, куди мене загнали апологети свавілі!

Покладаю на Вас особисто відповідальність за те, чи буде мені на цей раз дано відповідь! Не слухайте бюрократичних шептунів, які запевнюватимуть, що я шантажую ЦК! У мене, та і у Вас є 40 днів, після яких кожного дня можна чекати ТІЄЇ ГОСТІ, котра не минає нікого. Я волію в цих умовах пів пітей її назустріч, оскільки СМЕРТЬ в нашу епоху милосердніша, ніж люди!

Хай доля обереже Вас від такої скрути, в яку потрапив я і мої товариші по недолі.

Щиро
Олесь Бердник
член Української Громадської Групи сприяння виконанню Гельсінських Угод.
18 березня 1977 року.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Небезпечне рішення

Минулого четверга президент Джіммі Картер повідомив, що вирішив припинити продукцію стратегічного бомбовика типу ,,Б-1'', бо вважає, що дальша розбудова цього літака потягнула б за собою надмірні кошти. На думку Президента, поліпшення дотеперішнього головного стратегічного бомбовика ,,Б-52'' і розбудова ,,мандруючих ракет'' (,,круз миселс''), яких можна вистрілювати з тих і інших літаків, як теж з підводних човнів, не тільки заощадить урядові великі суми грошей, але також запевнять Америці потрібну оборонну чи навіть відплатну спроможність.

Причини, подані Президентом на припинення ним продукції бомбовика ,,Б-1'' — непереконливі і слабі. Самозрозуміло, що уряд ЗСА повинен старатися зменшувати свої видатки, але в жадному разі не повинен робити цього коштом послаблення військової сили країни. Не зважаючи на твердження президента Картера, що теперішні бомбовики ,,Б-52'', разом із ,,мандруючими ракетами'' будуть такі ж ефективні, як і ,,Б-1'', речники військового летунства та інші спеціялісти заперечують це, вказуючи на факт, що літаки ,,Б-52'' перестарілі, надто повільні на теперішні обставини і ніколи не можуть рівнятися бомбовикові ,,Б-1'', навіть якщо б їх забезпечити ,,мандруючими ракетами''. Крім того, Москва вже розбудувала і розмістила в европейській та азійській частинах Совєтського Союзу бомбовики, знані на Заході як ,,Бекфаєрс'', які набагато швидші від літаків ,,Б-52'' і мають багато більшу деструктивну спроможність ніж ці дотеперішні американські стратегічні бомбовики.

Рішення президента Картера припинити продукцію бомбовика ,,Б-1'' небезпечне зокрема тому, що такі видатні совєтологи, як проф. Ричард Пайпс із Гарвардського університету та інші на незаперечних фактах доказують, що Совєтський Союз готується до офензивної війни атомовою зброєю та що стратегія совєтських властей щодо нуклеарної зброї спрямована на перемогу СССР на випадок атомової війни, а не запобігання такій війні, і тому Москва старається здобути перевагу щодо кількости нуклеарної зброї, а не рівновагу із Заходом.

В обличчі цих тверджень, рішення президента Картера припинити продукцію бомбовика ,,Б-1'' треба вважати небезпечним і фактично необдуманим.

Проте, існує можливість виправити цю помилку президента Картера і його дорадників. Конгрес ЗСА має в своїх руках всі можливості відкинути рішення Президента в справі припинення продукції цього потрібного бомбовика. Протягом минулого тижня Палата Репрезентантів двічі схвалила фонди на продукцію літака ,,Б-1'', а якщо ще Сенат проголосує подібні фонди, то президент Картер був би змушений накласти ,,вето'', але обидві Палати Конгресу, задля безпеки ЗСА та цілого вільного світу можуть уневажнити також і ,,вето'' Президента.

Заведені надії Брежнєва

Новий ,,президент", зглядно голова Президії Верховної Ради СССР, і генеральний секретар ЦК КПСС Леонід Ілліч Брежнєв їхав на відвідини до Франції, можна б сказати, з великими надіями, що йому пощастить ,,вбити клина" в існуючу, ніби то ,,тріщину" розходжень між Францією і З'єднаними Стейтами Америки в площині стратегічної оборони Европи і становища до оборони людських прав, зокрема в Совєтському Союзі та інших комуністичних державах. Немає сумніву, що деяка різниця поглядів між президентом Франції Валери Жіскаром д'Естеном і президентом Джіммі Картером існує, бо про ці речі пише вільно демократична преса і передають інші інформаційні засоби, але ці ,,різниці" полягають тільки в оцінці великодержави, якою без сумніву є ЗСА, і дещо подразненими амбіціями Франції, яка намагається задержати свою керівну ролю на европейському континенті. Обидві держави, ЗСА і Францію, єднають однак давні духові зв'язки, які сильніші від усіх тимчасових і проминаючих, хай і глибоких, непорозумінь. Цього не міг, чи не хотів зрозуміти совєтський верховода і тому, одержавши чергового облизня від французького президента, поїхав до дому розчарований з кількома клаптиками паперу про культурні і економічні договори, які фактично не становлять ані для Франції, ані для Совєтського Союзу великої вартости. Брежнєв, запаморочений виявленою йому пошаною з огляду на його президентське становище, намагався висмівати концепцію прав людини, знаючи, що ця концепція є інтегральною частиною політики президента Картера і що в цьому відношенні також існують різниці поглядів між Жіскаром і Картером. Взагалі, як відмічають політичні спостерігачі, совєтський ,,президент" в часі своїх відвідин у Франції чомусь ввесь час намагався розправлятися з Картером за його оборону людських прав, натякаючи, що така поведінка Білого Дому зупиняє започатковані переговори про скорочення стратегічної зброї і шкодить політиці детанту. Проте, і в цьому випадку Брежнєв мусів задовольнитися французькою усмішкою і вкінці, щоб не виставляти себе на посміховище, погодитися на включення до спільного комунікату клявзулі про людські права, які є, на думку французького президента, передумовою дальшого існування політики детанту.

Очевидно, московська нахабність немає меж, бо, як пише лондонський ,,Таймс", Брежнєв після декількох облизнів мав ще відвагу закидати французам, що вони ,,затісно співпрацюють'' з Північно-Атлантійським Оборонним Пактом, ба навіть користуються оборонною доктриною НАТО. Відповідь президента Жіскара д'Естена на це недипломатичне потягнення Брежнєва була виїмково різка і недвозначна. Жіскар заявив совєтському ,,гостеві", що хоч Франція і не бере участи у воєнній структурі НАТО, але вона залишається й далі членом цього оборонного пакту і цілком незацікавлена зірванням приятельських відносин зі своїми друзями. З відповіді Жіскара ясно виходило, що Франція не бажає, щоб совєтський верховода мішався у її внутрішні справи і що йому не вдасться порізнити Францію з іншими европейськими країнами та зі ЗСА.

Виглядає, що Брежнєву навряд чи поплатилася ця подорож, з якої він повернувся не тільки розчарований, але й озлоблений на країни вільного світу, які, заговоривши про людські права на ввесь голос, дали нову надію поневоленим комуно-московськими імперіялістами народам і тим самим скріпили їхній спротив гнобителям.

Степан Женецький

РОЗДУМИ ПРО ,,ЕВРОКОМУНІЗМ"

В зв'язку з тим, що в деяких західньо-европейських державах, що є членами Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО), постає загроза, що в них, головним чином в Італії і Франції, до урядів можуть увійти демократичним шляхом, тобто при допомозі виборів, комуністи — в західній пресі тепер багато находиться роздумувань і коментарів на цю тему. В цій нашій статті реферуємо такі роздумування.

Звідки пішла назва?

Назву ,,еврокомунізм'' видумали західні не-комуністичні журналісти. Вона відноситься до комуністичних партій Західньої Европи; також її прикладають до комуністів Японії. Але тієї назви не вживають ні представники держав, ні комуністичних партій Сходу, ні Заходу. Також комуністичні партії Італії, Франції, Еспанії, Англії, не вживають для себе тієї назви, а називають себе ,,комуністичними'' партіями.

Партія —,,армія революція"

Головним і рішальним складником ,,ленінізму'' як політичного напрямку є теорія партії. Ленін відкидав не тільки форми партій, що належали до Першого і Другого Інтернаціоналів. Він твердив, що соціялістична переміна людства, тобто революція, може бути доконана лише при допомозі ,,нового виду армії''. Її основними кадрами мають бути не короткочасові, чи аматорські, але повночасові, професійні революціонери. Подібно як в армії, там має бути строга, централізована дисципліна. Провідники партії мають творити ,,Генеральний штаб революції''. Член партії, працюючий на заводі, в бюрі, на державному становищі, чи в парляменті — має бути ,,вояком революції'', призначений на стійці і мусить повинуватися приказам партії.

,,Еврокомуністи" — вірні ленінці

Коли Л. Брежнєв, генеральний секретар, отже ч. 1 Московської Комуністичної партії, перебрав становище ,,президента'', значить голови держави, Совєтського Союзу, в половині червня ц. р., то він заявив, що це є ,,важливий акт політичного значення'', який символізує замітну ролю партії в державі. ,,Партія'', говорив він, ,,буде визначувати політичну лінію і вирішуватиме всі важливі питання державного життя''. З того ясно випливає, що від тепер не тільки фактично, як це було досі, але й формально уряд буде підпорядкований партії, а не навпаки.

Західні комуністичні партії, що їх тепер називають ,,еврокомуністичними'' — Італії, Франції, Еспанії, Англії — і надалі залишилися ,,ленінськими'' партіями в теорії і практиці — і то ,,ленінськими'' в найтвердшому, післяреволюційному виді, що перемінився в сталінізм.

Минулорічні конвенції французької і англійської комуністичних партій прийняли одноголосно формальні плюралістичні, демократичні програми і одночасно переобрали їхні проводи. Еспанська комуністична партія покищо не скликала своєї конвенції.

В усіх т. зв. ,,еврокомуністичних партіях не дозволяється на жадні фракції, чи крила та жадні публікації, незгідні з лінією партії. Партійна дисципліна зобов'язує всіх членів в промовах і діях.

А це найкращий доказ, що вони далі є ,,ленінськими'', отже, диктаторськими партіями, і нічого демократичного в них немає.

Справа НАТО

Заява Італійської компартії, що вона, вступивши до уряду, не буде настоювати на тому, щоб Італія виступила з Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО), та трохи делікатніші вислови відносно НАТО Французької компартії спричинили, що багато західніх політичних коментаторів ставлять це як доказ, що нібито ,,еврокомуністи'' унезалежнилися від Москви.

Та насправді становище західньо-европейських комуністів відносно НАТО є в основному таке саме, як і Москви. Італійські комуністи говорять, що негайний виступ з НАТО не є в їхньому пляні. Справжньою їхньою ціллю є припинити ,,політику бльоків'' — тобто, ліквідація і НАТО і Варшавського пакту. А це ж і є те саме, до чого увесь час змагає Москва! Це є властиво політика ,,фінляндизації'' Европи. Адже Москві зовсім не потрібний Варшавський пакт, хібащо тільки для пропаганди, бо вся мілітарна потуга комуністичного бльоку і так полягає виключно на Совєтському Союзі. Всі інші члени Варшавського пакту є совєтськими сателітами, які і так мусять виконувати прикази Кремля.

Цілком інакше представляється справа Північно Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО), який об'єднує західньо-европейські країни і ЗСА в оборонний союз. Західня Европа стала б зліпком незалежних, мілітарно слабеньких держав, яким пос-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Володимир Мацьків

СУСПІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

Приглядаючись до нашого громадського життя в країнах нашого поселення, бачимо між нашими людьми свого роду розбіжність. Одні радо співпрацюють в суспільно-громадських організаціях, а інші бокують від них і їх не раз дуже важко переконати і приєднати до якоїсь корисної організації чи товариства. Буває й таке, що можна почути від них гостру та обтяжуючу критику. А тому, що це не дуже здоровий об'яв, хочемо сказати на цю тему кілька слів.

Суспільне чи асуспільне переконання окремих людей дуже часто залежить від їх виховання. Хоч виховання є суцільною дією та загальним впливом на дітей з боку батьків, виховників, школи, церкви та оточення, серед якого дитина виростає, то батьки та виховники мають обов'язок постійно дбати про те, щоб те виховання поступало правильною, згори продуманою дорогою. Виховуючи молоде покоління, треба брати до уваги всі аспекти належного виховання, враховуючи національне, релігійно-моральне, інтелектуальне та суспільне виховання.

Теперішня людина живе громадно серед інших людей, з ними співпрацює та заробляє на хліб насущний, з ними зустрічається при кожній нагоді і на кожному кроці і в дуже багатьох випадках від них залежна. А що життєвий успіх дуже часто залежить від уміння співжити та співпрацювати з іншими людьми, то на ту справу треба звертати увагу вже від наймолодших літ дитини, бо, як каже наша народна мудрість: ,,Чим горнець накипить, тим його і чути''.

Суспільне виховання полягає в тому, щоб приготовити дитину та молодь до гідного співжиття та співпраці з іншими дітьми, чи молодшими і старшими людьми, щоб вроджений егоїзм, який часто проявляється в дітей, замінити на інші, більш шляхетні почування.

Хоч в тій ділянці може і повинна багато зробити школа, то в наших місцевих умовинах цей вплив школи та чужомовних співтоваришів не все буває корисним для наших дітей і нашої спільноти. Тому конечним є, щоб батьки нав'язували взаємини з іншими нашими родинами, що мають дітей в тому самому віці і що їм на вихованні дітей теж дуже залежить, щоб себе взаємно відвідували та щоб діти могли нав'язувати більш щирі взаємини.

Де в родині є більше дітей, там уже з самої природи діти мусять собі частіше взаємно допомагати, ділитись своїми забавками, ласощами, заступати у виконуванні деяких повинностей, коли створиться пригожа ситуація. Такі діти краще можуть співжити з іншими, навіть чужими дітьми. Вони краще вживаються в різні складні ситуації, що їх приносить життя та всякі обставини. Таким дітям багато легше зрозуміти ситуації та труднощі інших дітей і вони радо погодяться допомогти іншим, якщо такої допомоги комусь потрібно.

Далеко більшу трудність мають одинаки. Ця трудність тим більша, коли батьки такого одинака на все йому дозволяють, нічого не обмежують і не дозволяють частіше перебувати з іншими дітьми того самого віку. Виробити в нього зрозуміння, що є ще хтось, не менш важливий, а то й важливіший за нього, доволі трудно.

Великим добродійством для дітей, а одинаків зокрема, буває передшкілля, чи дитячий садок. Якщо такі передшкілля чи садочки існують (очевидно наші) в околиці замешкання, то без вагання треба туди запровадити дитину, з одним застереженням, а саме, що там працює досвідчена та добре приготована провідниця-вчителька. Коли такого передшкілля немає, варто порозумітися з іншими батьками, що живуть в даній околиці і мають дітей у передшкільному віці та спільно подбати про зорганізування такого передшкілля. В передшкіллі дитина вживається зі своїми співтоваришами та призвичаюється до своєї спільноти.

Коли дитина дійде до шкільного віку і її прийдеться іти до школи, то школа, згідно зі своїми плянами, систематично провадить уже дальше суспільне виховання. Коли ця школа своя і тим самим свідома своїх цілей, то тим краще. Але в наших умовинах не все так воно буває. І така не своя школа причинюється радше до денаціоналізації наших дітей. Щоб протидіяти тим денаціоналізаційним впливам, треба конче записати дитину теж до школи українознавства, де вона між товаришами своєї національности та постійним вживанням рідної мови краще зрозуміє наше становище, наш обов'язок та тим самим буде дещо обмежувати денаціоналізаційний вплив чужих. На жаль, так складається, що багато наших дітей уважає цю нашу рідну школу непотрібною та накиненим їм тягарем.

Треба також вписати дітей до молодечих організацій та постійно слідкувати за їх працею і допомагати, щоб та праця поступала згідно з статутами та нашою конечністю. Треба теж слідкувати, яку користь мають наші діти з праці в тих організаціях та допомагати їм брати якнайбільш активну співучасть у цій праці.

Очевидна річ, що успіхи суспільного виховання дітей та молоді будуть тим краші та виразніші, якщо самі батьки будуть постійно цікавитися такою суспільною працею та брати в ній живу участь. Добрий приклад батьківського дому приносить на сотні разів краші успіхи від самих слів, хоч вони були б найкращі. Тому не тільки словами, але і ділами впливаймо на молоді душі наших дітей, щоб вони виросли на повноважних членів своєї спільноти та свого народу, бо від цього залежить наше майбутнє. Суспільна праця нашого молодого покоління — це запорука нашого життя та охорона від загибелі, яка, на жаль, нам дуже-дуже загрожує. Тільки відповідне виховання наших дітей зможе цю загрозу відсунути або її цілковито перемогти.

Євгенія Чайка

ЧИ ВАРТО ВЧИТИСЬ НА АРТИСТА

,,Чи варто вчитись на артиста?'' — з таким питанням звернувся до нас один юнак. Він пише: ,,Я маю приємний голос і гарну зовнішність, і тому почав задумуватися над тим, чи не присвятити б себе праці в театрі? Але перед остаточним рішенням я хотів би почути від професійних артистів, чи оплачується в наші дні праця в театрі? Чи варто вчитись на артиста?''

Тим, хто починає своє зацікавлення артистичним фахом питанням: ,,Чи варто бути артистом?'' — відразу відповідаємо: Ні, вам не варто обирати артистичний фах, бо так поставлене питання свідчить про те, що справжнього покликання до артистичної кар'єри у Вас немає. Натомість є хибна думка про працю в театрі.

Мабуть не помилимось, коли скажемо, що у уяві таких людей театр — це місце для показу своєї персони: вийшов на сцену і дивіться люди, який я гарний вдався! Слухайте мій голос і ,,бийте браво''! А на ділі воно не так. І той, хто думає працювати в театрі, мусить з усією серйозністю, всім своїм єством збагнути-зрозуміти, яке правдиве призначення має театр у житті людей.

Театр ні в якому разі не є місцем для вдоволення своїх егоїстичних бажань. Він створений тими, хто збагнув велетенську виховну силу його, хто зрозумів, що театр — це трибуна, з якої можна закликати до героїчних та гуманних вчинків, з якої можна висміювати, а тим самим виправляти людські недоліки, засуджувати аморальні вчинки, формувати естетичні смаки, а також приносити відпочинок від життейських клопотів. Мова, очевидно, про театри, якими керують фахівці, які мають за мету високі ідеали, які дбають про добро людей, а не навпаки. Горе спільнотам, коли керівництво театрально-фільмовим мистецтвом попадає а руки дегенератів, які мають за мету пропагувати насильство, розпусту та взагалі всі людські пороки. Багато зазнає шкоди спільнота, зокрема молодь, від їхніх потворних ,,імпрез''. На щастя, завжди були і є мистці усіх жанрів, які високо-ідейною творчістю не допускають до повного морального занепаду.

Зацікавлені театром із професійних джерел довідуються, що артистичний фах, це постійна складна і часто виснажлива робота. Адже, для того, щоб переконати в чомусь глядачів, щоб захопити їх якоюсь ідеєю, чи звернути на щось увагу, артисти мусять довго і старанно працювати над створенням відповідного сценічного персонажу. Для того, щоб переконливо і природно зіграти ту чи іншу ролю, треба мати не тільки знання, яке набувається довголітньою наукою, але й треба багато працювати. Це вимагає витривалости, наполегливости, безмежної любови до театрального мистецтва.

За це артисти мають, часом, велику нагороду: вдячність глядача. Не один український артист може згадати надзвичайно яскраві картини із своєї театральної практики і розказати про те, як на власні очі бачив чудодійний вплив мистецтва на людину.

Візьмемо, наприклад, виступи артистів під час війни, коли до якогось брудного бараку сходилися люди, голодні, обідрані, з виразом пекучої туги і розпуки, чи страху на змарнілих обличчях. Вони жадібно ловили кожне слово, кожний рух артистів, які, бачучи перед собою цих нещасних, переборювали свою власну журбу та неміч і співами, танцями, мистецьким словом, — переносили глядачів і себе у інший світ, туди, де не було цих брудних бараків, а пахла рута-м'ята у чистенькій, хоч часто і бідній хатині, де були близькі та любі серцю люди.

Ті глядачі плакали і сміялися разом із виконавцями, нагороджували останніх невмовкаючими оплесками та найкращими словами вдячности. І бувало так, що навіть сирена, яка своїм зловісним виттям сповіщала про наближення бомбардувальників, не могла припинити концерту.

У хвилині, коли артист переконується, що йому вдалося вирвати когось з глядачів із обіймів смутку та викликати в нього мрію чи усмішку, — його душа (артиста) наповнюється щастям, якого не можна придбати ні за які гроші.

Кожна людина, за рід-

(Закінчення на ст. 3-ій)

Д-р П. Р. Магочі, науковий співробітник УНІГУ.

МОВНЕ ПИТАННЯ ЯК ФАКТОР НАЦІОНАЛЬНОГО РУХУ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ XIX СТОЛІТТЯ

(3)

Ось що говорив Іван Наумович у грудні 1866 р. перед Галицьким Соймом: ,,Утверждають, що наш языкь московскій. Ми не знаемь московского языка, ровно якь не знаемь московского народа. Що есть сходство между языками всьхь славянь и що нашь языкь есть сходный сь языкомь, употребляемымь вь Москвь, вьдь вь томь мы неповинны. В нашемь катехизись стоить: ,Кто то все сотвориль? Богь сотвориль видимое и невидимое!' Такь само стоить вь катехизись Кіева и Москвы. Книжный великорусскій языкь есть собственно малорусскій, созданный малороссами. Принимая книжный великорусскій язык, мы беремь возвратно лишь свое питомое. Сходства нашего языка сь языкомь всей Руси не уничтожить никто в свьть, ни законы, ни соймь, ни министры.''

Аргументація тут ясна: усіх східніх слов'ян повинна об'єднувати одна спільна мова. У минулому цю функцію виконувала церковно-слов'янська мова; у нових часах її місце зайняла слов'яно-руська мова, яку в Російській імперії розвинули києво-могилянські діячі XУII та XУIII століть.

Маючи це на увазі, Богдан Дідицький обстоював точку зору, що велико— та малороси повинні мати одну спільну літературну мову, яку оба партнери вимовляли би по-своєму, згідно зі своїми розмовними наріччями.

На практиці, при малім знанні нової літературної російської мови, виникло т. зв. язичіє, цебто в основному церковно-слов'янська мова, побільшена випадковими запозиченнями із російської мови та місцевих українських діялектів. Очевидно, така мова не могла мати багато спільного із сучасною їй мовою Пушкіна, Тургенєва чи Толстого і, ясно, не могла претендувати на те, щоб бути спільним культурним добром і засобом літературної комунікації для галицьких українців та росіян.

Тодішній російський авторитетний історик східньо-слов'янських літератур Александер Пипін слушно підкреслював, що галичани другої половини XIX ст. вживали мови, подібної до мови, вживаної в Росії у XУIII ст. Ломоносовим та Сумороковим, коли літературна російська мова ще не звільнилася від церковно-слов'янської традиції.

Традиціоналісти задержали у своїх руках усі здобутки революції 1848-49 рр.: Народний дім, Руську матицю, Собор руських учених і т. д. Вони мали великі можливості друку. Тому появлялися одне за одним їх відносно чисельні видання обома мовами. Першою, вищого стилю, ,,Слово'' (Львів, 1861—87); ,,Галичанин'' (1889—91); ,,Науковий Сборник'' (опісля ,,Литературний Сборник'', 1867—73), другою, нижчого стилю, виходила ,,Наука'' Наумовича.

У висліді виявилося, що попри свої матеріяльні можливості традиціоналісти (а в їх круг входив професор руської мови Яків Головацький) не мали сили таланту розвинути свою книжну мову ,,вищого стилю'', щоб зробити з неї гнучке знаряддя людської думки. Крім того, скоро стало усім ясно, що мова, яка століттями була мертвою і вживалася в обмеженій сфері, не могла мати життєздатної сили. Традиціоналісти мусіли щораз більше черпати із літературної російської мови, а опісля зробити — у 1890 -их роках — дальший логічний крок — перейняти живцем чужу російську літературну мову як ,,свою мову першого, вищого книжного типу, оскільки не могли перебороти своєї нехіті та свого недовір'я до розмовної простої мови селян.

Тоді, коли традиціоналісти уважали, що вони слідували за принципами Добровського, новатори йшли вперто слідами Копітара, цебто базували свою нову літературну мову на місцевих галицьких діялектах. У тій своїй акції вони діставали піддержку австрійського уряду, що боявся наслідків мовної єдности галичан з росіянами, тим більше коли виявилося, що такої єдності в дійсності не існувало.

Дослідники слушно зв'язують перші кроки діяльности новаторів із Руською Трійцею, цебто із появою у 1837 р. в Будапешті збірника світських поезій, перекладів та спроб наукових розвідок, підготованих трьома питомцями Львівської духовної семінарії — Маркіяном Шашкевичем, Яковом Головацьким та Іваном Вагилевичем. Названі новатори вжили гражданського письма і фонетичного правопису. Тут можна пригадати, що ці ,,революційні'' кроки застрашили цензора Левицького і він заборонив появу альманаха у Львові.

Довго ще тривало, поки освічені кола, чи властиво їх частина, примирилася із принципами новаторів на практиці. Бо хоч Собор руських учених та Головна руська рада заявляли не раз, що галицькі русини становлять мовнуєдність із українцями Росії і русинами Буковини та Закарпаття і що їм потрібно ,,того язика, яким наш нарід говорить'', все таки ведучий часопис галицький — ,,Зоря Галицька'' — у більшій частині свого літературного життя (1849—57) вживав не іншої як книжкової мови традиціоналістів.

Переломовим надхненням для новаторів була поява у Петербурзі у 1861—62рр літературно-наукового періодичного збірника ,,Основа'', в якому друкувалися твори талановитих поетів та письменників України живою і великої художньої вартости українською народною мовою; та познайомлення галичан із творами народного поета України Тараса Шевченка, що своїм генієм і своєю творчістю вирішив мовне питання в Україні, піднявши скромні літературні спроби ще недосвідченої мови на найвищі щаблі, можливі для людської творчости. Із Шевченком познайомилися галичани спочатку у петербурзькім виданні 1860 р., яке вони скоро, в 1867 р., перевидали в себе у Львові.

Хоч новатори були здебільша студенти і — у противенстві до традиціоналістів — без великих грошових засобів, вони відзначалися великою ідейністю, стійкістю і настирливістю, яка творила чудеса. Один за одним,

(Закінчення на стор. 3-ій)

СССР утруднює фінансову допомогу дисидентам

(ст.) — Советські дисиденти готові опинитися без грошової допомоги. Одним з їх закордонних джерел допомоги був т. зв. Фонд Солженіцина, який переслав 360.000 долярів із авторських гонорарів письменника від квітня 1974. Як досі, то з тих ґрошей одержували допомогу коло 700 дисидентських родин. Одначе совєтські власті загострили дуже правила в грошових справах із-закордону в січні минулого року, а ще більше в лютому цього року. Тоді — як відомо — арештували адміністратора фонду Ґінсбурґа, проти якого підготовляють розправу. Теперішня адміністраторка фонду, лінґвістка Тетяна Ходорович на конференції для західніх журналістів 22 червня заявила, що цей фонд уже майже вичерпався. Солженіцин припинив допомогу на знак протесту проти совєтських приписів, які загострили справу допомоги дисидентам з-закордону.

На Конференції, в якій узяв участь і Сахаров, Ходорович заявила, що є дуже мала надія, щоб такий фонд створити заграницею формально і леґально, як інші гуманітарні фонди. Вона й інші учасники конференції апелювали до през. Картера й інших світових державних мужів у справі допомоги. Ходорович заявила, що міліція сконфіскувала в адміністратора фонду Ґінсбурґа під час його арештування 5.000 рублів. Тепер дуже тяжко дістати якунебудь інформацію від родин дисидентів, які опинилися в нужді з браку допомоги. Листи від родин дисидентів перестали приходити.

Ціллю дисидентів є, щоб фонд для тих родин, яких члени терплять з причини своїх політичних переконань, був санкціонований на основі міжнародного права. Одначе, погляд СССР є такий, що дисиденти є поза совєтським законом і тому не мають права одержувати допомоги з-закордону.

Комітет Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Великого Ню Йорку Метрополітальний Відділ УККА

ЗАКЛИКАЄ

всі складові Організації і все Українське Патріотичне Громадянство взяти участь у відзначуванні

ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

від 17-го до 23-го липня 1977 р.

який проголошує кожного року Президент З'єднаних Стейтів Америки та переводить Комітет Відзначування Тижня Поневолених Націй міста Ню Йорку, якого складовою частиною є наша громада.

ПРОГРАМА:

Неділя, 17 липня 1977 р. — Мангеттен

9-та год. ранку — ЗБІРКА на 59-ій вул. і 5-ій Авені.
9:15 год. — ПАРАДА по 5-ій Авені від 59-ої вул. до 50-ої вул.
10:00 год. — ТОРЖЕСТВЕННА СЛУЖБА БОЖА в катедрі св. Патрика.
11-та год. — ПАРАДА по 5-ій Авеню до Центрального Парку (Бенд Шел і 72-га вул.).
12-та год. — СВЯТОЧНА ПРОГРАМА.

Докажімо своєю масовою участю, що справа визволення України й інших поневолених Москвою народів є для нас близькою і дорогою.

УПРАВА

Український Золотий Хрест

влаштовує в місяцях ЛИПНІ і СЕРПНІ

на Оселі ім. О. Ольжича

в ЛІҐАЙТОНІ, Па.

ЛІТНІ ТАБОРИ УЗХ

для дітей і молоді у віці від 6 до 15 років

Молодь матиме змогу провести свої літні вакації у своєму рідному середовищі під доглядом досвідчених виховників, серед здорової і прекрасної підгірської околиці Поконо. Нові спортові площі — теніс, відбиванка і т. п. В часі таборів кожної неділі Богослуження в каплиці оселі.

Адреса табору:
UKRAINIAN GOLD CROSS CHILDREN'S CAMP
R.D. 2, Lehighton, Pa. 18235. Тел.: (215) 377-4621
Інформації і зголошення:
UKRAINIAN GOLD CROSS
5129 N. 10th St., Philadelphia, Pa. 19141
Тел.: (215) DA 9-9123

Оселя ім. О. Ольжича має до винайму гарні кімнати з окремими лазничками. Здорове і смачне прохарчування. Кожної суботи ЗАБАВА з ТАНЦЯМИ при звуках добірної оркестри.

МОВНЕ ПИТАННЯ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

починаючи від 1862 р., виходили їх видання: ,,Вечерниці'' (Львів, 1862-63), ,,Мета'' (Львів, 1863—66), ,,Нива'' (Львів, 1865), ,,Русалка'' (Львів, 1866) і найважливіший їх літературно-науковий орган ,,Правда'' (Львів, 1867—79).

Чотири моменти допомогли новаторам вийти переможно у змаганні за створення придатної літературної мови:

1) їх співпраця із літературними та науковими силами російської України; тут знайшлися добрі посередники — українці Олександр Кониський і Панько Куліш та галичани Олександр Барвінський і Василь Лукич.

Коли у 1861 р. почалися обмеження українського слова в Росії, не хто інший як українці з Росії створили Товариство імени Шевченка (1893) у Львові, яке за двадцять років стало неофіційною Академією наук, затьмивши цілком Галицько-Руську матицю, що оставалася в руках традиціоналістів.

2) Наявність літературних талантів, між ними вченого і письменника найбільшого розміру, маю на увазі галичанина Івана Франка, що починав як традиціоналіст, але скоро підо впливом творчости Шевченка став творчим провідником новаторів.

3) Уперта плянова праця над виробленням мови: творення словників як німецько-руський словник Омеляна Партицького (1840-99), що вийшов вже у 1867 р. і був ще досить примітивний. Але друга спроба, Євгена Желехівського (1844-85), — двотомний малорусько-німецький словник із 1886 р., був уже великим науковим надбанням. Ужитий автором правопис, т.зв. желехівка, надовго оставався стандартом української мови. Врешті галицькі вчені систематично розробляли граматику, як для вжитку школи (Михайло Осадца, 1864; Григорій Шашкевич, 1862, Пилип Дячан, 1865, Омелян Партицький, 1883), так і для наукових цілей, у 1913 р. вийшла перша наукова описова граматика української мови галичанина Степана Смаль-Стоцького (1859-1938) у співпраці із австрійським мовознавцем Теодором Ґартнером (1843-1925).

Крім словників, почали творитися літературні хрестоматії для шкіл; перша з них була створена Олександром Барвінським у роках 1869-70.

4) Новатори постійно тримали зв'язок з народом і дбали про його розвиток. Створене у Львові в 1868 р. товариство ,,Просвіта", де студентський актив виховував народних освітніх діячів і яке займалося видаванням популярних книжок для народу, мало переломне значення і для розв'язання мовного питання в Галичині на користь новаторів. У 1880 р. почав появлятися орган новаторів ,,Діло". Це була перша модерна газета України, що до 1939 р. оставалася головним українським засобом політичної та інтелектуальної комунікації.

Завдяки тій пляновій праці, а теж завдяки наявності талантів і жертвенних борців, мова новаторів здобуває щораз більше поле застосування. Вона стає мовою школи, освіченого селянства, а теж, що найважливіше, мовою нової народницької інтеліґенції; її тепер не могли іґнорувати ні австрійсько-польська адміністрація, ні св. Юр. Мова новаторів здобула собі належну і необхідну суспільну dignitas.

Так мовне питання в Галичині було остаточно вирішене на користь новаторів. У політичнім аспекті це була перемога українського руху.

Кінець

Увага! *Увага!*

СТУДЕНТИ

Чи хочете провести **БЕЗПЛАТНО ДВА ПОВНІ ДНІ** у горах Кетскіл на славній оселі Українського Народного Союзу

,,СОЮЗІВКА"

або біля Чікаґа, на оселі Української Кооперативи ,,Самодопомога"

,,РАВНД ЛЕЙК"

Якщо так, то Вам ТРЕБА:

- Бути у віці між 16 і 23 роками життя;
- Забезпечитися в УНСоюзі в часі від липня до кінця грудня 1977 р. грамотою життьового забезпечення на суму щонайменше 5,000 долярів;
- Згори заплатити однорічну вкладку.

Дорогий Студенте! Не прогайнуй доброї нагоди забезпечитися в УНСоюзі та ще й до того провести безплатно ДВА ПОВНІ ДНІ на оселі ,,Союзівка", чи, як Тобі більш догідно, на оселі ,,Равнд Лейк", біля Чікаґо. Там матимеш добру нагоду зустріти десятки молодих товаришів і заключити з ними дружбу!

Український Народний Союз
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
30 Montgomery Street Jersey City, 07303
Tel.: (201) 451-2200, N.Y. Line (212) 227-5250-1

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

ЧИ ВАРТО ВЧИТИСЬ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ким виключенням, має нахил до якогось фаху. Обдарованість виявляється ще в дитинстві. Наприклад: будучий музика, почувши спів, чи музику, покине найцікавішу гру з однолітками і буде, затамувавши віддих, слухати-вбирати в себе гармонійні звуки. Природна обдарованість-покликання не дає спокою, і молода людина поборює всі перешкоди на шляху до опанування улюбленого фаху. А коли умови життя примушують вивчати чи виконувати нелюбу роботу, накинену обставинами, то людина почуває себе дуже нещасливою і при першій нагоді буде малювати, компонувати, грати на сцені, — тобто, буде намагатися вгамувати потребу робити те, до чого має покликання

Коли ж немає перешкод, то, звичайно, без жадних вагань молода людина йде за покликом обдарованости, не роздумуючи, чи варто, чи не варто. Покликання — це чародійна сила, яка допомагає робити те, чого люди інших фахів не можуть зрозуміти. ,,Як так можна'' — дивуються вони. Ця сила допомагає артистам переносити всі незручності мандрівного життя та невідповідні умови для праці. Це сила, яка дає можливість сміятися на сцені, за вимогою персонажу, тоді, коли особисті переживання затоплюють душу сльозами. Ця ж чародійна сила допомагає переборювати фізичну і моральну втому і працювати, працювати...

Звичайно, наполегливою працею можна опанувати багато професій, але не дасть людині почуття радости і вдоволення праця, до якої ,,не лежить душа''. На всьому буде відбиток вимушености і сірости, недосконалости. Фах не за покликанням вимучує, і людина працює так, аби скорше звільнитися від набридлих обов'язків. Це зокрема відчувається в мистецтві, у всіх його галузях. Наприклад, випадкова без справжньої любови людина на сцені це, відверто кажучи — біда! Треба знати, що артистів ділять на дві основні категорії: 1-ша — це люди, які люблять театральне мистецтво, 2-га — це люди, які люблять себе в театрі. До першої категорії належать ті, які обрали артистичний шлях за покликанням. Такі артисти творять із запалом та піднесенням навіть у найнесприятливіших умовинах. Вони, перевтілившись у сценічний образ, своєю ґрою дають справжню духову насолоду глядачам. З ними радієш і сумуєш разом, їм віриш, вони переконують і примушують звернути увагу на добрі чи погані прикмети характеру і поступовання людей. Артисти, які люблять мистецтво, дуже працьовиті, бо переконані в тому, що творчість не має меж, і тому безконечними мусять бути пошуки до вдосконалення. Нарешті, вони доброзичливі у відношенні до колеґ, зі щирим признанням вітають успіхи других.

Гірше з тими, які випадково потрапили в театр. Вони ніколи по-справжньому не зворушать глядачів, бо, залюблені в себе, без настирливої праці, без всевладної любови, вони не можуть перейнятися глибиною переживань виконуваного ними персонажу, бо не мають до того покликання.

Назакінчення, щиро радимо всім тим, хто не відчуває всесильної потреби до творчої праці в театрі, а тільки хвилеве захоплення, добре проаналізувати-задуматися над тим, до якого фаху має покликання і тоді з повною енерґією молодости вивчити, розвивати своє природне обдарування. Тоді напевно за деякий час українська спільнота матиме нагоду гордитися новою фаховою силою. А на гарне усміхнене обличчя приємно дивитися не тільки в театрі — краса і щирість помічається і шанується в кожній професії.

Д-Р МИХАЙЛО ДАНИЛЮК

На медичні Теми

Лікарський довідник.

Книжка у твердій темно-зеленій обгортці із золотими буквами роботи мистця МИХ. МИХАЛЕВИЧА. 336 сторінок. Ціна 7.00 дол.

SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку

У ДЕСЯТУ, СУМНУ і БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА

бл. п. мґр фармації

ОСИПА ГОРОДИСЬКОГО

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА

в Соборі св. Володимира і Ольги в Чікаґо, Ілл.
739 N. Oakley Blvd., Chicago, Ill. 60612
у середу, 13-го липня 1977 р., о год. 7-ій рано

Цією дорогою повідомляю Рідних, Друзів і Знайомих.

Про ласкаву участь і молитви в цей день за Душу Покійного просить —

дружина МИХАЙЛИНА

В невимовному смутку повідомляємо, що в п'ятницю, 1-го червня 1977 р.
відійшов у Вічність
наш Найдорожчий МУЖ і БАТЬКО

бл. п.

АНАТОЛЬ ЛОБАЧЕВСЬКИЙ

нар. 1897 р. в с. Кримно, пов. Ковель, на Волині,
б. інспектор Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові.

ПАНАХИДА — в понеділок, 4-го липня 1977 р. о год. 6-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН — у вівторок, 5-го липня 1977 р. в год. 11-ій ранку в Церкві-Пам'ятнику св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж., а опісля на православний цвинтар в С. Бавнд Бруку.

Опечалені горем:

ЛЮБОВ — дружина
ОКСАНА — донька

ХРАМОВИЙ ПРАЗНИК

ЦЕРКВИ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ В ГАНТЕРІ, Н. Й.

ПРОГРАМА:

СУБОТА 9-го ЛИПНЯ 1977

год. 6:15 веч. — ЛИТІЯ в церкві св. Івана Хрестителя
год. 7:30 веч. — ПЕРШИЙ ЛІТНІЙ КОНЦЕРТ в гантерській гражді — співає ЛАРИСА МАҐУН-ГУРИН при акомпаньяменті п. ТАРАСА ЛЕВИЦЬКОГО; з участю п. УЛЯНИ ЛЮБОВИЧ та д-ра ІГОРЯ СОНЕВИЦЬКОГО
год. 8:30 — ВЕЧІРКА з ТАНЦЯМИ при звуках оркестри ,,ВОДОГРАЙ"

НЕДІЛЯ 10-го ЛИПНЯ 1977

год. 9-та ранку читана СЛУЖБА БОЖА
год. 11-та ранку співана СЛУЖБА БОЖА та свячення води.

По церковних відправах оглядання мистецько-образотворчої виставки та відвідини мистецького кіоску народнього мистецтва.

До численної участи запрошуємо власників посілостей та гостей Гантеру.

КОМІТЕТ

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями та Знайомими,
що 4-го липня 1977 р. відійшла у Вічність
на 86-му році життя,
наша Найдорожча і ніколи Незабутня
МАМА, БАБУНЯ, ПРАБАБУНЯ і ТЕЩА

бл. п.

МАРІЯ з ЖУРАВЕЦЬКИХ АНТОНІВ

вдова по бл. п. о. Андреєві, пар. Нагачева (Яворівщина)

ПАНАХИДА — в середу, 6-го липня 1977 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Квін, 35-20 Бродвей в Асторії, Н. Й.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в четвер, 7-го липня 1977 року о год. 10-ій ранку в українській католицькій церкві Чесного Хреста в Асторії при 31-12 30-та вулиця, а опісля на цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В безмежному горю:

доньки:
ГАЛИНА з мужем МАРІЯНОМ КРУПОМ
СОФІЯ з мужем ОЛЕКСАНДРОМ СОКОЛИШИНОМ

внуки:
ВОЛОДИМИР з дружиною СОФІЄЮ
СТАНИСЛАВ
ОЛЕКСАНДРА з мужем БОГДАНОМ НИЧКОЮ

правнуки:
МАРТА, АНДРІЙ і ВІРОСЛАВ
АРІЯДНА, АНДРІЙ і ДІЯНА

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
5-го липня
нашого Найдорожчого і Незабутнього
Чоловіка, Тата і Дідуся

бл. п.

ІВАНА САЛАМАХИ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

Зі сумом згадують горем прибиті:

дружина — ОЛЕКСАНДРА
дочка — СВІТЛЯНА, НЕОНІЛА і ГАННА
внучки — КАСАНДРА і АНАСТАЗІЯ
внук — ГРИГОР

П О Д Я К А

Дня 3 липня 1977 р. припадає 70 річниця
з дня народження визначного мистця-маляра і громадського діяча

сл. п.

ВОЛОДИМИРА ЛАСОВСЬКОГО

Щоб зберегти для історії пам'ять про творчість і працю мистця, нижче подані Організації, Друзі і Приятелі жертвували гроші на Фонд видання монографії:

Софія, Арсен Степанюки	150.00
Володимир Гаврилюк	128.00
Головна Управа ООЧСУ	100.00
Головна Управа ОЖ ОЧСУ	100.00
Уляна Целевич	100.00
Д-р Олег, Анна Трояни	100.00
Арх. Аполінарій, Таня і Тіня Осадци	100.00
Вячеслав, Алла Давиденки	100.00
Д-р Богдан Крук	100.00
Володимир, Анастазія Жилаві	50.00
Володимир, Ярослава Куліші	50.00
Ізидор, Ольга Рибаки	50.00
ОЖ ОЧСУ Йонкерс	50.00
Отець Іван Ткачук	40.00
ОЖ ОЧСУ Філядельфія	40.00
Інж. Михайло, Люба Пежанські	30.00
Евгенія Тріска	25.00
ООЧСУ Гартфорд	25.00
ОЖ ОЧСУ Гартфорд	25.00
ОЖ ОЧСУ Боффало	25.00
ОЖ ОЧСУ Рочестер	25.00
ОЖ ОЧСУ Сиракюзи	25.00
ОЖ ОЧСУ Ню Йорк	20.00
Д-р Ярослав, Стефа Бернадини	20.00
Володимир Татунчак	20.00
Д-р Галя Носковська-Гірняк	20.00
Лев Ірина Кушнірі	20.00
Д-р Олег, Людмила Волянські	20.00
Д-р Дмитро, Марія Фаріони	20.00
Павлина Данчук-Андрієнко	20.00
Н. Л. Ґелецінські	15.00
Ляриса, Мирослав Киї	15.00
мґр Евген, Марія Лозинські	15.00
Іван, Валентина Юрченки	15.00
Отець Володимир Базилевський	10.00
Анна Гарас	10.00
Ольга Томашівська	10.00
Софія Радьо	10.00
Петро, Степанія Шагаї	10.00
Наталія Хомут	5.00

Замість квітів на могилу

сл. п. Матері мистця

АНТОНІНИ ЛАСОВСЬКОЇ

яка відійшла у Вічність дня 3 червня 1977 р., на Фонд видання монографії жертвували.

мґр Євген, Маргарита Вертелецькі	$ 100.00
Методій Вертелецький	100.00
Арсен, Софія Степанюки	100.00
Антоніна Звадюк	20.00

Всім Організаціям, Друзям і Приятелям, які так щедро жертвували гроші і тим дали вияв зрозуміння потреби видання монографії, Родина висловлює велику подяку.

На конті Фонду є кілька пожертв без подання прізвищ. Їм теж спасибі і прохання подати свої прізвища.

Комітет Фонду від себе дякує всім Жертводавцям і просить, якщо ще є бажаючі допомогти видати монографію, складати пожертви на адресу ,,Самопомочі" — Ню Йорк, 108 2-га Евеню. Ч. конта 6984.

Підготовчий процес збирання матеріялів до книжки вже закінчується, книжка швидко буде здана до друку.

За Комітет Фонду — Юліян Ревай

В ЛІГАЙТОНІ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

вдова і син св. п. Олега Ольжича, пані Калина та інж. Олег Кандиба. Після відслонення, на тлі густої стіни зелених дерев показалася лагідно-вдумлива постать-погруддя Ольжича на високому, ґранітному п'єдесталі. Приявні не скривали свого подиву і захоплення пам'ятником погруддям, що його виконав безкоштовно мистець Михайло Черешньовський, поставленим на постументі у виконанні архітекта В. Нагірняка.

При відкритому пам'ятника після його поблагословлення, першим промовив голова Комітету будови цього пам'ятника, ред. Ярослав Гайвас. Тільки 37 років прожив Олег Кандиба-Ольжич, але своїм життям своєю творчістю і своєю смертю залишив нам основну істину життя: люди здобувають і забезпечують для свого народу місце під сонцем потом свого труду і кров'ю свого життя — говорив промовець.

Після покладення в постумент пам'ятника урн із землею з могил Головного Отамана Симона Петлюри, полковника Євгена Коновальця і полковника Андрія Мельника та Алли Горської слово про Олега Ольжича виголосив Голова Проводу Українських Націоналістів ред. Олег Штуль-Жданович.

Заключне слово сказав голова Центральної Управи Організації Державного Відродження України, господаря цієї оселі ім. Ольжича і цього свята, проф. д-р Богдан Гнатюк. Торжество закінчено співом „Ще не вмерла Україна!"

Прославлення життя і творчости та заслуг Ольжича продовжувано під час обіду, програмою якого проводив Леонід Філь, голова УНО в Канаді. Головну промову про Ольжича, як людину, поета і революціонера та як „символ нової людини" виголосив голова Об'єднання Українських Письменників „Слово" д-р Остап Тарнавський, а до найбільш зворушливих виступів належали коротке слово про мужа і батька вдови пані Калини Кандиби-Ольжич та сина інж. Олега Кандиби. Виголошено багато привітань. Від УККА вітала — в приявності екзекутивного директора мґра Володимира Базарка — віцепрезидентка пані Христина Навроцька, а від УНСоюзу — в приявності головного пресідника Йосипа Лисогора, головного організатора Степана Гавриша, головного контролера д-ра Івана Скальчука та головних радних пані Анни Гарас і Івана Одежинського — привітання склав головний контролер мґр Іван Геврик, який разом з пані Гарас офіціяльно репрезентував УНС на цьому святі. Від УРСоюзу вітав приявних головний предсідник Іван Олексин, від „Провидіння" заступник головного предсідника д-р Олександер Білик, а від УНПомочі відчитано привітання за підписом головного предсідника Володимира Мазура. Привітання від Пласту виголосив голова Крайової Пластової Старшини Андрій Мицьо, згадавши, що Ольжич був активним пластуном на Закарпатті, від Організацій Визвольного Фронту вітала пані Лариса Лозинська-Кий та дальше представники багатьох інших організацій і установ, як також відчитано численні привітання з Америки, Канади, Південної Америки та Европи.

СОЮЗІВКА ЗАПОЧАТКУВАЛА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

оркестри „Батурин" на Союзівці публіка вітала довгими оплесками в подяку за чудовий концерт під згасаючими променями зяходячого за гористим обрієм сонця.

Дотепним монологом на тему 25-ліття Союзівки і запляновапих відмічень цієї „срібної річниці" оселі забавляв гостей маестро Володимир Гентіш, який виступатиме як і в минулих роках на сцені Союзівки в цьому літньому сезоні. Конферансьє вела справно Аня Дидик, яка рівнож належить до групи постійних виконавців на цій оселі.

У вечірніх годинах гості забавлялися під зоряним небом при звуках оркестри „Веселі часи" з Чікаґо, а в закритій авдиторії „Веселки" приґравала до танців оркестра Союзівки в складі Алек Худолій (акордеоніст), Теодор Сенчишин (бубніст) і вокалістки Маруся Штиня та Орися Штиня-Гевка.

В неділю увечорі, 3-го липня, вже серед вибухів штучних вогнів в навечеря Дня Американської Незалежности, відбулася друга культурно-розвагова програма в залі „Веселки", під час якої дебютував бас-баритон Володимир Котков, колишній соліст одеського оперного театру, який минулого року вибрав волю і поселився в ЗСА. Програму, якою вела Аня Дидик, попередило коротке відмічення 201-их уродин Америки. Під звуки музики конферансьє вечора відчитала в англійському оригіналі уривки із Декляраці Незалежности, відмічуючи в заключенні, що за ці ж ідеали сьогодні український нарід веде невинну боротьбу з посвятою й вірою в їх здійснення.

В. Котков, при фортепіяновому акомпаньяменті проф. Ігора Соневицького, виконав десять українських популярних пісень, включаючи в першій частині програми арійозо Кармелюка з опери цієї ж назви. Закінчивши програму піснею „Гандзя", В. Котков, на домагання публіки виконав ще два наддатки: „Любисток" і „Очі волошкові". Судячи по оплесках і заввагах гостей, В. Котков, який плянує турне по Америці і Канаді вже в найближчих місяцях, є співаком непересічного рівня, який диспонує сильним, шовковим голосом і оригінальною інтерпретацією.

В антракті із двома акордеоновими солями виступив А. Худолій, виконавши увертюру Фрозіні „Трієст" та в'язанку українських мельодій своєї власної композиції.

Цього ж вечора гості знову забавлялися під звуки двох танцювальних оркестр, „Веселих часів" з Чікаґо, і „Темпо" під мистецьким керівництвом Іринея Коваля. Зоряний холодний вечір пронизували вибухи „феєрверків", які різноманітними барвами над місячною повнею освітленими горами пригадували про „День Американської Незалежности".

Серед багатьох визначних гостей, які провели цей перший вікенд на Союзівці, був головний предсідник УНСоюзу Иосип Лисогір із своєю дружиною Марією, який перервав свій побут поїздками на оселю СУМА, а опісля на оселю ім. О. Ольжича, де взяв участь у відкритті пам'ятника в честь цього провідного українського націоналістичного діяча.

В понеділок, 4-го липня, відбулися фінальні змагання тенісового турніру, а численні гості, користаючи із гарної погоди, не спішилися з від'їздом домів аж до пізніх годин вечора. 25-літній рік Союзівки мав вдалий і погідний початок.

РОЗДУМИ ПРО...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тійно загрожував би могутній об'єднаний бльок комуністичних держав.

Тоді Кремль все ж таки мав би право вето над західньо-европейською політикою, натомість ЗСА були б від неї цілковито ізольовані.

А це і є політика „фінляндизації" Европи.

„Детант" й ідеологічна війна

В заявах відносно політики „детанту" кремлівські ватажки завжди підчеркують, що „детант" не виключає „ідеологічної", „клясової" боротьби та не послаблює допомоги „визвольним змаганням", тобто під'юджування Совєтським Союзом до комуністичних революцій в цілому світі.

А це значить: детант, чи не детант на урядовому поземі — Кремль не думає запереставати підготовляти світову революцію для скомунізовання цілого світу. Цю мету своєї політики московські червоні імперіялісти наявно показують від Індокитаю до Анголі, від Португалії до Етіопії, Чіле, Ґвінеї-Бісо.

Відносно тієї агресивної ґльобальної політики Кремля, політика всіх „еврокомуністичних" партій є ідентична. Вони не тільки попирають ідеологічну, клясову і визвольну боротьбу, що їх проповідують кремлівські ватажки, але й зосереджуються на спеціяльних цілях (Чіле, Ізраїль, Родезія) в повній співзвучності з Совєтським Союзом.

Щобільше: партії „еврокомуністів" і Совєтський Союз однаково твердять, що ЗСА є місцем найбільшого імперіялізму, расизму і загрози війни.

Про плюралістичну парляментарну демократію

Заяви „еврокомуністичних" партій, що вони, ввійшовши до урядів, будуть респектувати плюралістичну більшість, Захід прийняв як „революцію" в історії комунізму. На ділі, це ж не є нічого дивного і нічого супротивного в ленінізмі. Адже ж Ленін увесь час говорив, що теоретично в комуністичній державі може бути більше, як одна політична партія. В перших початках теперішніх комуністичних держав, включаючи й Совєтський Союз, насправді існувало кілька партій, а в деяких комуністичних країнах ще й тепер йдуть до виборів паперові, нібито не-комуністичні партії.

Проте, комуністи твердять, що зчасом, як соціялістична революція переможе, значить як комуністи вповні захоплять владу в свої руки, тоді тільки ті партії, що є льояльні до соціялізму, залишаться, а всі інші, що є в опозиції до соціялізму, є контреволюційні і тому не мають право на політичне існування. А тому, що на думку комуністів — єдина комуністична партія висловлює справжні інтереси мас і вказує правдиву дорогу до соціялізму — всі інші партії остаточно являються, в оцінці комуністичних ватажків, контрреволюційними партіями. Тому їх пізніше комуністи забороняють, хоч на початках обставини вимагали, щоб їх тимчасово толерувати.

Так поступали московські большевики на початку революції, і подібно поступали комуністи в кожній комуністичній країні, де вони прийшли до влади. Всюди вони на початках обіцювали „парляментарну демократію", а як міцно захопили владу в свої руки, тоді всі не-комуністичні партії проголошували контрреволюційними і запроваджували однопартійну комуністичну диктатуру.

Напевно так само поступили б і „еврокомуністи", якщо б їм пощастило своїми обіцянками про „плюралізм парляментарної демократії" та про „відречення від диктатури" прийти до влади.

ПОНАД 4.000 ОСІБ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

виголосили відповідні до хвилини проповіді. Отець д-р Ґавліч, ЧСВВ, нав'язуючи до 201-ої річниці Американської Незалежности, відмітив, що „тоді, коли населення Америки радіє з приводу своїх світлих Роковин, ми, зібрані тут на XXУІІІ Зустрічі Українців ЗСА і Канади, молимось і журимося долею нашого народу, який переживає страшну трагедію небувало жорстокої окупації Москвою". Отець Ігумен закликав іти за закликом Т. Шевченка „Борітеся — поборете" та поручав, зокрема батькам, виховувати молодь в українському дусі. В часі тривання Служби Божої релігійні пісні, а опісля частину Панахиди виконувала духова оркестра Осередку СУМ-у з Торонта „Батурин" під диригентурою мґра Василя Кардаша.

Після релігійних відправ учасники зформувались у велику похідну колону, зпереду якої маршували численні прапороносці, представники численних центральних організацій і установ, дівочий хор „Жайворонки" у стилевих одягах, оркестра „Батурин", уніформована молодь СУМА і народ. Біля пам'ятника Героям відбулася коротка церемонія піднесення прапорів, відіграння американського й українського національних гимнів оркестрою „Батурин", зложення вінків біля стіп пам'ятника Героям від Організацій УВФ ЗСА і Канади і всіх інших братніх організацій, апель комбатантів Товариства колишніх Вояків УПА, яким провадили Микола Сидор та Микола Грицковян. Формальну частину маніфестації відкрив мґр Іван Винник, голова Комітету Зустрічі, відмічуючи, що український народ може з гордістю дивитися на пройдений революційний шлях, бо хоч ще не здобуто волі, але змаг безперервно триває там на Батьківщині і тут у вільному світі. Головну промову на маніфестації виголосив голова Президії Світового Українського Визвольного Фронту д-р Роман Малащук, з'ясувавши коротко боротьбу українського народу в 1917-21 роках і після того, коли прапори боротьби перебрали від воїнів УНР члени СВУ-СУМ, УВО, ОУН і УПА. І. Винник прочитав надіслані письмові привітання від голови проводу ОУН Ярослава Стецька та від багатьох організацій та установ. Він також представив 24-ох представників українських центральних організацій та привітав представників Відділів та Осередків. Короткі усні привітання склали: д-р Б. Стебельський від Президії СКВУ, М. Ковальчин від Т-ва УПА в ЗСА, інж. В. Безхлібник від ОУВФ Канади і д-р М. Снігурович від Централі УККА. Заключне слово сказав ред. І. Білинський. ОУВФ Америки репрезентував на Зустрічі Андрій Соколик. Представниками УНСоюзу і видавництва „Свободи" були: заступник головного предсідника д-р І. Флис, головний секретар В. Сохан і ред. В. Левенець.

Після ділової відбулася добре приготована і виконана мистецька частина, в якій взяли участь: актор українських театрів маестро Євген Курило з рецитацією, вже згадуваний дівочий хор Осередку СУМА ім. ген. хор. Т. Чупринки з Ню Йорку „Жайворонки" під диригентурою проф. Л. Стругацького і при акомпаньяменті Хризанти Зуєрицької-Янґ, виконуючи під рясні оплески публіки декілька пісень, як також оркестра СУМ-у „Батурин", яку приявні зокрема тепло вітали, як також і її енерґійного керівника мґра Василя Кардаша, який, керуючи трьома широковідомими мистецькими одиницями в Канаді — хорами „Гомін", „Дібровою" і 55-членною оркестрою „Батурин", приносить багато слави українському імені і розголосові українського музичного мистецтва. Маніфестаційна частина закінчилась співом українського національного гимну при акомпаньяменті оркестри „Батурин". Опісля відбулася ще неформальна коротка зустріч представників організацій і установ при перекусці, що нею частував гостей Заряд Оселі СУМА під керівництвом Володимира Костика та під дирекцією Івана Вівчара. В обидвох днях — суботу й неділю, відбувались товариські забави, до яких грали дві відомі оркестри — Богдана Гірняка і „Ізмараґд" Ю. Гірняка, а гостей бавили солісти Ігор Раковський та Оксана Борбич-Кордуба. Крім того, Оселею постійно пересувались сотні народу: вони оглядали мистецькі виставки образів, столи з українським народним мистецтвом, зокрема порцеляною, вишивкою і різьбою, товпились біле естетично влаштованого стола АДУК-у, заповненого книжками, картинами, журналами та іншими виданнями АДУК. Інші знову сиділи гуртами, розмовляли, а молодь, сидячи при вогниках і біля шатер, співала пісні. І немов би співав ввесь табір, прославляючи творців Української Національної Революції та леґендарних воїнів Української Повстанської Армії.

ТАРЗАН, Ч. 7784. Помпус відіграє ролю

О!.. Ви тут, молодята!.. Тарзан вже напевно вам сказав... Фавн і Джед вже знають, що ми обидва відлітаємо в джунґлі...

Ти, дорогенька, можеш свобідно старатися про розвід... Можеш оскаржувати І. Б. Помпуса, що він залишив тебе і не опікувався тобою...

Я старатимусь забути ті щасливі роки, коли ми були побрані... Тяжкою працею старатимусь забути за все!

Він повинен бути актором...